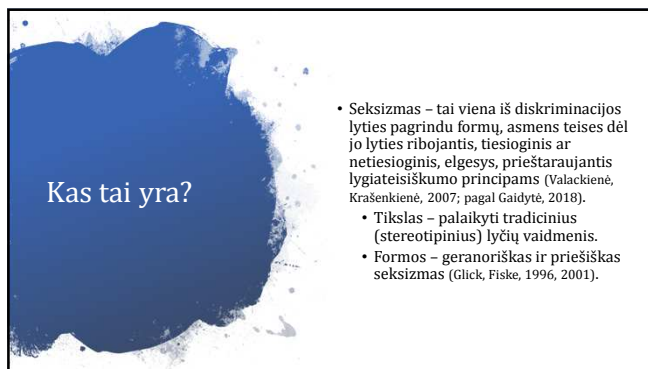

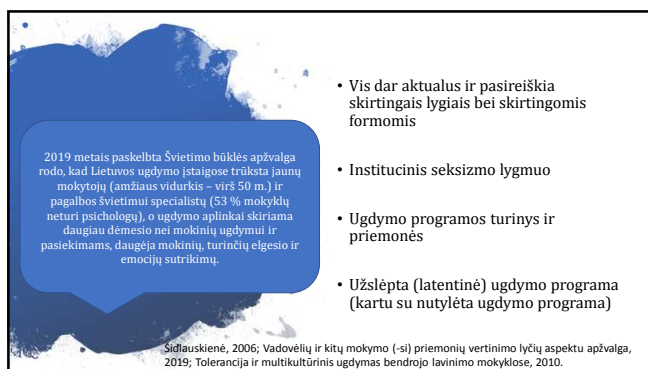
1

2

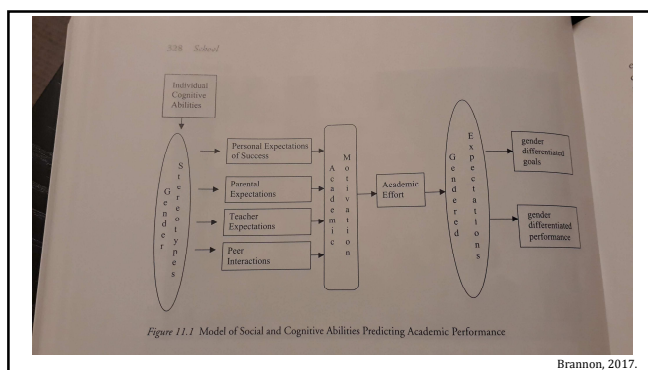
3

4

5

6

Seksizmo pasekmės

- Lyčių skirtumai pasiekimuose mokykloje
  - Berniukai praščiau pasirodo humanitariniuose (ypač kalbių) moksluose, mergaitės – tiksluosiuose (STEM).
  - Berniukai dažniau nesirenka tolesniųjų studijų arba meta mokyklą.
  - Berniukai turi daugiau elgesio, mokymosi ir socialinių problemų mokykloje.
- Studijų karjeros pasirinkimai ne pagal asmeninius prioritetus
  - Merginos mažiau renkasi STEM sričių karjerą, nors ir turi tam gebėjimų.
  - Vaikinai nesirenka profesijų, susijusių su globos sfera.
- Seksualinis priekabiavimas ir patiriama diskriminacija bei stiprėjančios diskriminacinės nuostatos tarp pačių paauglių.
  - Vyrš 50 % mokinių patiria seksualinį priekabiavimą ar priekabiavimą dėl lyties iš savo bendraamžių.
  - 10 klasių paaugliai vyrai ir moteris suvokia kaip antipodus.

Brannon, 2017; Pilinkaitė-Sotirovič, 2018; Tolerancija ir multikultūrinis ugdymas bendrojo lavinimo mokyklose, 2010; Vyrai ir moteris Lietuvoje, 2016.

7

Paauglių vyro ir moters stereotipai Lietuvos imtyje (Bašinskaitė, 2009)

Tipiškas vyras:

- Stiprus (fiziškai)
- Šeimos galva
- Linkęs vadovauti
- Krepšinio aštuolis
- Netvarkingas
- Turintis žalingų įpročių
- Tinginys

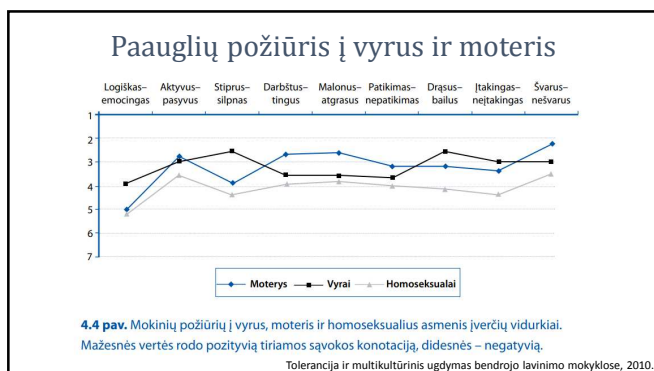
Abiem lytims būdinga:

- Protingumas
- Savarankiškumas
- Siekis tobulėti
- Linksmumas
- Ištikimybė
- Darbštumas
- Atsakingumas
- Sąžiningumas

Tipiška moteris:

- Graži
- Stilinga
- Gudri
- Rūpestinga
- Jausminga
- Tvarkinga
- Švelni
- Maloni
- Išlaidi

8

9

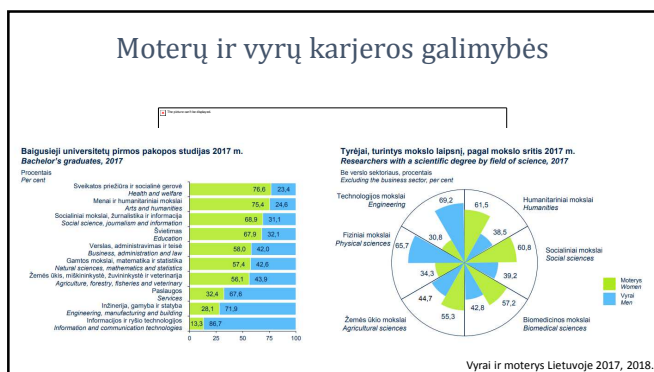
Vaikinių ir merginų profesiniai prioritetai

3.9. Universitetų pirmos pakopos studijų studentai pagal studijų sritis 2015–2016 m.
University students in bachelor's programmes by field of education, 2015–2016

Mokymo sritys Fields of education	Studentų skaičius Number of students		Procentai Percentage		Pateiktas šaltinis Source
	Moterys Women	Vyrai Men	Moterys Women	Vyrai Men	
Visos sritys	35562	29978	56,3	43,7	
Mokytojų rengimas ir pedagogika	3296	1973	67,6	32,4	Teacher training and education science
Menas	1815	727	71,4	28,6	Arts
Humanitariniai mokslai	3557	1131	75,9	24,1	Humanities
Socialiniai ir elgesio mokslai	6453	2824	69,6	30,4	Social and behavioural science
Žurnalistika ir informacija	1534	396	80,7	19,3	Journalism and information
Viešasis ir administravimas	6100	4528	57,4	42,6	Business and administration
Tiesa	3020	2369	61,1	38,9	Law
Opusios gamtos mokslai	837	384	68,0	32,0	Life science
Fiziniai mokslai	595	787	43,1	56,9	Physical science
Matematika ir statistika	508	311	62,0	38,0	Mathematics and statistics
Kompiuteris	399	2803	12,5	87,5	Computing
Inžinerija ir inžinerinės profesijos	1277	6287	16,9	83,1	Engineering and engineering studies
Gamykla ir perdirbimas	480	215	69,1	30,9	Manufacturing and processing
Architektūra ir statyba	952	2071	29,4	70,6	Architecture and building
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	591	902	39,6	60,4	Agriculture, forestry and fishery
Viešėjimas	467	167	74,8	25,2	Veterinary
Sveikatos priežiūra	4953	1664	74,7	25,3	Health care
Socialinės paslaugos	709	160	81,9	18,1	Social services
Paštas ir ryšiai	187	450	29,4	70,6	Postal services
Transporto paslaugos	23	81	22,1	77,9	Transport services
Aplinkosauga	249	244	50,9	49,1	Environmental protection
Saugos paslaugos	76	83	47,8	52,2	Security services

Vyrai ir moteris Lietuvoje 2016, 2017.

10

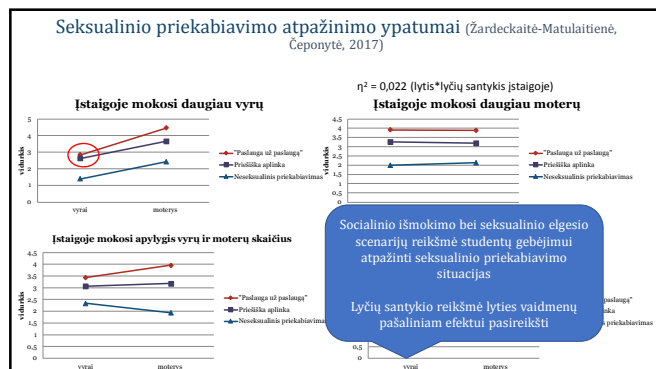
11

Seksizmo pasekmės

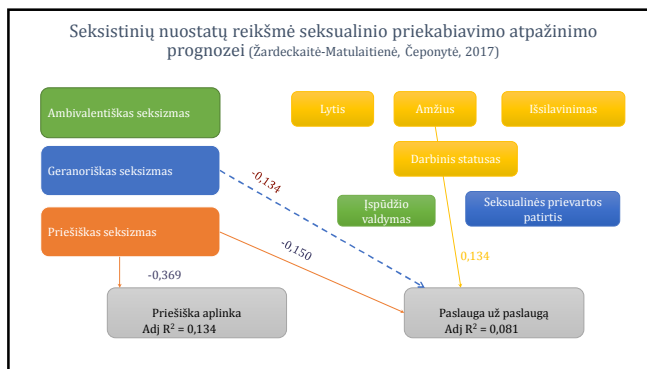
- Besitęsiantys sunkumai ir aukštajame moksle
  - Diskriminuojančių nuostatų išlankymas.
  - Besitęsiantis seksualinis priekabiavimas ir diskriminacinis elgesys.
  - Privatūs požiūris į seksualinio priekabiavimo ir patiriamos diskriminacijos prevenciją.

[viraiypė diskriminacija aukštojo mokslo institucijose, 2011].

12

13

14

Ką turėtų daryti mokyklos personalas?

- Svarbu aiškiai suvokti savo nuostatas dėl lyčių stereotipų, būti jas aiškiai apmąčius ir kritiškai peržvelgus.
- Svarbu gebėti atpažinti stereotipus arba diskriminacijos apraiškas mokymo (-si) priemonėse ir savo elgesyje.
- Reikėtų vengti naudoti tam tikrus pavyzdžius, kuriuose tam tikros lyties veikėjus vienpusiškai, nes taip įtvirtinamas lyčių stereotipas.

pagal Vadovėlių ir kitų mokymo (-si) priemonių vertinimo lyčių aspektu apžvalgą, 2019.

15

Literatūra:

- Butkutekaitė L. (2009). *Pungelių lyčių stereotipų vertinimo ypatumai*. Kaunas: VDU, nepublikuotas rankraštis.
- Brannon L. (2017). *Gender: Psychological perspectives*. London: Routledge. 539 p.
- Gaidytė V. (2018). *Moteryų patiriamas priešiškas ir geranoriškas seksizmas (jauk emociniam realizavimui ir kognityviniam atsakui) / stresorių*. Kaunas: VDU, nepublikuotas rankraštis.
- Glick P., Fiske S.T. (1996). The Ambivalent Sexism Inventory: Differentiating Hostile and Benevolent Sexism. *Journal of personality and social psychology*, 71(3), 491-512.
- Glick P., Fiske S.T. (2001). An Ambivalent Alliance: Hostile And Benevolent Sexism as Complementary Justifications for Gender Inequality. *American Psychologist*, 56(2), 109-118.
- *Įvairialypė diskriminacija aukštojo mokslo institucijose* (2011). Vilnius: Lietuvos studentų sąjunga. 76 p.
- *Moterys ir vyrai Lietuvoje 2016* (2017). Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. 120 p.
- *Moterys ir vyrai Lietuvoje 2017* (2018). Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. 16 p.
- Piliūkaitė-Sotirovič V. (2018). Lyčių lygtis švietime: vaikų galimybes rinktis netradicines profesijas. *Informacijos mokslai*, 44, 78-94.
- Sidlauskienė V. (2006). *Seksinės mokyklos aplinkos (jauk berniukų vyriškumo identifikacijai, lyčių studijos ir tyrimai*, 2, 82-89.
- *Švietimo būklės apžvalga 2019* (2019). Vilnius: Švietimo apgeritimo centras. 97 p.
- *Tolerancija ir multikultūrinis apgyvendinimas bendrojo lavinimo mokyklose* (2014). Vilnius, Kaunas: Tolerancijos laisvumo asociacija. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba. 102 p.
- *Vadovėlių ir kitų mokymo (-si) priemonių vertinimo lyčių aspekta apžvalga* (2019). Vilnius: Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba. 105 p.
- Žardeckaitė-Matulaitienė K., Čeponytė M. (2017). Seksistinių nuostatų šreškimo ir seksualinio priekabiavimo atpažinimo ypatumai Lietuvos mokyklų mokytojų. *Vilniaus universiteto lyčių studijų centro mokslinė konferencija „Lyčių studijos Lietuvoje: 25-eri pasiekimai, iššūkiai, perspektyvos“*. Vilnius, 2017 kovo 31 d.

16

Ačiū už dėmesį

Kontaktai: kristina.zardeckaitė-matulaitienė@vdu.lt

17